

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok --- 4 koruny -- hal.
Na pol roka --- 2 " -- "
Na štvrt' roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
EDVARD SÁNDORFI.

Majiteľ' a vydavateľ' :
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Križácki rytieri.

II.

Predovšetkým chceme opraviť náš prvší článok úvodný, ktorý sme pod týmto záhlavím v minulom čísle podali. Za nemeckými novinami boli sme v ňom písali, že naši liberálni ablegáti-kňazi sa ministromi klobučkovali, keď on rozhodne osvedčil sa proti vyveseniu sv. kríža v učebných sieňach university. Ponevác o tom istotu nevieme, nuž odvolávame to. Ostatné ale všetko potvrdzu-

jeme i teraz; zvlášt'nu váhu kladúc na to, že spomenutí páni skutočne ani hubu neotvorili na obranu sv. kríža. A to je nám dostatočné, aby sme nemlčali *my* o nich.

My dobre poznáme našich ľudí. Vieme, jako smýšľajú istí panáčkovia o akýchsi «apponyistoch» alebo «agraristoch». Títo páni všetci ohradzujú sa proti tomu, aby ich voľakto za liberálov považoval. I nezbadajú, vlastne nechcú zbadat' to, že veru aj oni sú len takí križácki rytieri ako tých zo pár kňazov, ktorí sa za protikresťanský libe-

Starostlivé mamičky pri štepení osipok svojich miláčkov.

ralismus k vôli židom, k vôli dôchodkom a význameniam i verejne osvedčujú. Takíto teda tajní liberáli «apponyisti» a «pártonkivüli» sú o mnoho mizernejšie bytnosti nežli sú liberáli, ktorí idú otvorene nivočiť nás kresťanov. Lež sú tí do iného názvu zakuklení liberáli aj o mnoho nebezpečnejší pre boje naše. Lebo taký liberál osvedčený aspoň ukazuje sa taký, akým skutočne je, i preto ani neráta na priazeň a súcit ľudu kresťanského. On dobre vie, že Kristuvernému ľudu sa hnuší, že medzi ním a Kristuverným ľuďom je nesmierna priepasť.

Takí liberál-kňaz je si toho povedomia, že je zradcom učenia Kristovho a nepriateľom ľudu zbožného; on vie, že ľud za ním nepôjde, výjmučkami daktorých sožidovštelých, zadlžených otrokov, ktorí sa mu však i samému hnušia. On vie, že mu prichodí iba len od židov a židovských paholkov — pánov očakávať aký-taký košťal; nuž preto vidíme ho presúšať sa často pri kľučkách židovských boháčov a tyranských úradníkov a iných ludožrúťov. On už ani medzi kňazov nechodí; ako kedy môže, tak sa vyklzne z kňazských porad a putuje [míle a míle zeme, aby si našiel volakde sebe podobného kompanistu.

Lež už tí «pártonkivüli» a «apponyisti» tí sa vám vstrkajú bez všetkej hanby aj tomu najčestnejšiemu ľudákovi do očí. Ba oni ešte aj «Kresťana» čítajú a spolu s Kresťanom hrešia, brizdgajú na liberálov ako na to treba. Oni sú príliš múdri a príliš starostliví o ľudovú stranu. Oni vychvalujú istých kandidátov «apponyistov agraristov a pártonkivüli», že verubože sú takí a takí výteční katolíci, ktorí hoc sú aj nie ľudákmi, sú predsa s telom-dušou naši. Takýchto treba vraj na každý pád podporovať: to vyžaduje záujem nás samých a cirkvi Kristovej.

Nuž vy múdri a starostliví panáčkovia nemudrujte tolko, lež shodte pekne falošnú larvu so seba a berte sa ta do tábora ancikristov, kde vám vlastne byť aj prislúcha. Ani nehovorte, že my tu ozaj súdime vás ako volajaký nesklamateľný súd nad živými i mŕtvými. My veru páni Bratia nesúdime nikoho; toto urobte vy radšej s nami. Ano, my rozhodne oslovujeme vás: dokážte, že vaše smýšľanie je správne, že sa ono srovnáva so zákonmi kresťanstva a my ochotne pôjdeme medzi vaše križácke rady a pôjde s nami celé množstvo a budeme pomáhať liberá-

lom vyhadzovať križe sväte s takou oduševnosťou, akou dnes za sv. križ proti vám bojujeme. Nuž dokážte to a stane sa vám po vôli, budú sa križe sv. vyhadzovať, lámať všade; ale vtedy nedáme pardon ani *tým zlatým križikom na vašich prsách.*

Nuž len nevyvalujte oči! — Ano veru, keď sa raz ľud naučí od vás nevšímať si, neobraňovať sv. križ, veru ho bude — a to ešte najsamprv, len z vašich krkov a prsú odtrapovať a vy nebudete smieť ani hubu otvoriť, budete musieť byť nemi ako ste teraz, keď liberáli križ sv. zo škôl vyhadzujú.

Lež asnáď povedia nám daktorí, že prehánáme a príliš v čiernej barve vidíme veci. Povedia nám, že bárs daktorý kňaz chce aj ostať v dobrom pomere s liberálmi, preto nemusí byť ešte neverný učeniu cirkve a v duchu svojom môže byť vernejší syn cirkve, ako ten najzaťatejší ľudák.

Odpovieme: tu nenie otázka o to, či-li je volakto ľudák alebo nie, lež len o to, či je slobodno liberála podporovať alebo nie. Nevykrucujme len nič ani na pravo ani na ľavo, lež hovoríme tak ako Kristus kázal: ano-ano a nie-nie. T. j. keď mi svedomie prisvedčuje na voľačo, nuž nebudem na to hovoriť že nie, a naopak tiež nie. Keby sa nás tak Kristus pýtal, či veríme v sviatosť stavu manželského, čo by sme povedali? Povedali by sme že áno. A keby sa pýtal, či aj liberáli veria v ňom, museli by sme vyznať že nie, lebo liberáli neuznávajú platnosť našej sviatosti siedmej. A keby sa Kristus pýtal takého kňaza-liberála, že prečo podporuje protivníkov učenia a viery Kristovej čo-že by vedel odpovedať? Nuž odpovedajte-že páni verejní a tajní liberáli.

A tak iste môžeme hovoriť aj o sv. križi. Je slušné aby vojak obraz svojho cisára vyhodil nedopustil? Áno, je. Je nám všetkým vzáctnejší obraz Krista Pána, ako ktoréhokolvek zemského panovníka? Je.

Zaslúžil by-li toho najväčšieho opovrhnutia vojak taký, ktorý by sa za svojho cisára hanbil? Áno, rozhodne. Nuž teraz už nevieme, čo ešte taký kňaz liberál zaslúži, ktorý sa hanbí otvoriť hubu za obraz svojho Spasiteľa na križ pribitého!?

Nech nikto nemyslí, že články naše o križiackých rytieroch sú nie miestne, alebo že je zbytočné o tom písať. — Nie tak páni, nie tak!

Radsiej priznajme sa našim mizerným pomerom sami, ako by ich mali socialisti a židia vykričať. Či nevidíte, čo sa robí v Portugallsku, v Španielsku, v Taliansku, ba už aj v Rakúsku? Páni dobrí rozmýšľajte nad tým, či také nedôslednosti našich krížiackých rytierov nebudú poskytovať zádrapku aj našim peštianskym socialistom, aby obsypali celú krajinu hroznými letákmi písanými proti kňazstvu. Páni dobrí, nezapomínajte, že takto začínali všade socialisti v tých spomenutých krajinách a takto robí sa už aj tu v Pešti a po celom okolí peštianskom.

Hľa, toto je tiež taká vec o ktorej sme ešte nehovorili. Neďaj to Bože, aby sme pozdejšie o tom hovoriť prinútení boli! Ale jestli tá morová rana západných socialistov, kňazožrútov aj u nás rozplemení sa: kto-že bude tomu príčinou?

Nikto iný, len tí, čo za masné hrnce zapredávajú ľud, zapredávajú Krista a Kríž sv. Jeho. Áno, len vy, vy krížiackí rytieri budete tomu všetkému príčinou!

My ľudáci máme si však tiež pomysleť, že nikto nenie sme bez chyby. Naši slovenskí veriaci, akokoľvek sú aj nábožní, predsa však majú mnohé, nevykoreniteľné takmer chyby, ako poviem: pálenkárstvo, lakomstvo, nemužskú bojzlivosť a jakúsi tiež potajomnú nedôverčivosť.

Edward Sándorfi.

POLITICKÉ CHÝRY.

Volebné pohyby.

V trnavskom okrese splašili sa liberáli akosi. Dr. Emmer — ako sa to od čestného človeka aj očakávať dalo — pozorujúc pohyb ľudákov trnavských, mal sa vysloviť, že nechce byť ablegátom s takou násilnosťou, aká sa pri minulých voľbách trnavských stvárila. No trnavskí hladoši sa nesmierne splašili. Veď je Emmer bohatý; peniaze teda má na kortešáciu — a čo by bolo z hladošov, keby ozaj nebolo kortešačky? Ako že by si narobili po stovečkách za kortešačké zásluhy? Ešte len to by bolo treba, aby sa nemohli kupovať vôta hlúpých vraj sedliakov, Janov! Veď za to sú oni mešťania, aby vedeli dolifrovať liberálom toľko sedliakov, koľko treba; len peniaze nech sú.

Aj veru milí korteši-hladoši začali chodiť židom a pánom na krky, že treba nahovoriť p. Emmera, aby len vystúpil, bude lebo nebude. Liberáli trnavského okresu teda posvolávali sa ako potratené jarabice na poradu. Ale nebolo nič. No nezúfali ešte a posvolávali sa aj druhý raz a aby ich viacej bolo, nuž docitovali aj dedinských rychtárov na novú poradu. *Kňaza nemali tam ani jedného!* I sišlo sa ich niekoľko a osvedčili sa, že skladajú v Emmerovi zázračnú dôveru.

Teraz nech sa páči pánu Emmerovi istotne vystúpiť, bo veď trnavskí korteši majú zázračnú dôveru v jeho peniazoch. — Nuž uvidíme, či sa nesklamú v tej dôvere.

V ružomerskom okrese že vraj bývalý podžupan chcel by vystúpiť ako apponyista-liberál. Teda liberál proti liberálovi Angyalovi. Angyal opiera sa na židov a úradníkov; týchto má istých, ale s tým je už aj na konci. Keby nebolo druhého liberála, nuž istotne by prepadnul.

Liberáli sa teda chytajú rozumu, aby mohli ľudákov prekabátiť. Z Pešte dali im tú radu, aby vystúpil ešte jeden liberál, voľajaký známy tam človek, proti ktorému by vraj kat. kňazi tak tuho nekortešovali. Na tento spôsob jeden liberál mal by židov a pánov, druhý dostal by sedliakov a napokon spriahli by sa, aby spoločnou silou zostal predsa len liberál ablegátom. Čo poviete na to? Toto je už ozaj panská politika!

Počuf, že Palugyay sa už vyzvedá u niektorých pp. farárov, že čo by na to povedali, keby on vystúpil proti Angyalovi tiež s liberálnym programom. Ale že ho patriční nepotesili, lebo že ľud, ktorý na podžupanskú jeho penziu platí teraz 20% príračky stoličnej, nebude sa trhať za ním, ľud že len ľudáka chce.

Nuž uvidíme!

V Turci mali — ako maďarské noviny píšu — slovenskí národovci poradu, na ktorej usniesli sa, že v dolnoturčianskom okrese vystúpi pravotár Vanovič a v hornom zase Zigo Pauliny Tóth. Maďarské noviny píšu, že národovci nemajú v Turci žiadnej pôdy, lebo že turčianski Maďari nepridajú sa národnostným pohybom.

Bieda Malorusov.

Tá liberálna vláda tak dobre vie pomáhať chudákom malorusom, že od hladu začínajú tam ľudia fantazirovať a mrieť. «Görög-katholikus Szemle» píše, že slúžny a okresný lekár chodili tam po obciach a zkusili ako toto: «V mnohých domoch v mimoriadných bofástiach povalujú sa ľudia medzi handrami. Hladová horúčka zúri medzi ľudom. Mnohí, ktorí ešte chodíť vládnu, pomätení behajú po uliciach a prosia o pomoc.»

Takéto má hľa následky vlastenecké podporovanie kazárov, a židovsko liberálnych škôl, v ktorých sa ľud k ničomu nevyučí.

Rakúsko.

Tak sa zdá, že trenice medzi Čechmi a Nemci prežívajú. Srdité vystupovania českých ablegátov nahnať Nemcom rozumu a Česi zmúdreli tiež. Česi nebudú od teraz obštrukciu prevádzať lebo im ministerpredsa...

Körber prisľúbil akési výhody o ktorých však nemeckí ablegáti nemajú známosti a Körber to nechce vyzradiť. Hovorí sa, žeby mali dostať nové školy aj univerzitu všetko s českou naukosdelnou rečou. Či nebudú ale zase Nemci zúriť ak sa Čechom dačo podarí? Pravdepodobne.

Útok na nemeckého cisára.

Neni tomu dávno, čo jedna «choromyseľná» vraj robotníčka chudobná hodila sekeru za kočom cisára nemeckého. Dňa 7. t. m. zase udalo sa dačo podobného. Cisár Vilhelm II. bol na jednej meštianskej hostine v Bremách. Po hostine sadal na koč aby odjachal na stanicu. V tú chvíľu priskočil istý mladík: Ditrich Weiland ku koču a šľahol cisárovi do hlavy kus železného šínu. Útočníka hneď zdrapili. Je to 20-ročný mladík a vylúva sa tým, že trpí na padúcu nemoc, a že nevie, prečo to urobil.

Cisár si z toho z prvu nič nerobil, lež rana, ktorú dostal, bola predsa povážliva. Trafený bol pod pravé oko a ranený hlboko až po kosť. Ranu cisárovi hneď zaviazali lekári. Cisár musí odpočívať teraz a že je mu už lepšie.

Nuž toto sú špatné začiatky dvadsiateho stoloetia. Liberalizovať, ľud utláčať, v nábožnom, mravnom živote ho pokaziť, do nespravodlivých vojní ho svevolne šháňať: to všetko bude mať len takéto následky.

Anglicko.

Anglickí hazafickí liberáli tiež pokračujú pekne. Je tam chudobný národ Irský, ktorý Angličania už od sto a vyše rokov ustavične utláčajú. Materinskú reč irskú natoľko utláčali, že už dnes všetci temer Irčania hovoria len anglický. Za to ale Irí zostali večitými nepriateľmi Angličanov. Skoro polovica ich vyvandrovalo do Ameriky. Najnovšie zase chce vláda anglická vypožičať si 17 mill. ku potláčaniu Irov. Irskí ablegáti protestovali a zúřili proti tomu. No anglický liberálny predseda snemovne chcel ich odstrániť zo snemovne. Irskí ablegáti nedali sa vyhnať; ba keď ich stráž s násilnosťou brala ešte i vtedy sa bránili.

Toto hnusné násilnietvo anglických liberálov vzbudilo po celom svete veľký odpor.

Vojna v júžnej Afrike.

Medzi nepriateľmi nastal teraz mier — prestali sa byť. Anglický generál Kitchener a búrsky generál Botha vyjednávajú o podmienkách pokoja. Kitchener sľubuje amnestiu čili omilostenie pre všetkých búrskych povstalcov, vyjmúc praesidenta Oránžskej republiky Steyna a Krügera, praesidenta Transvaalu. Tiež prisľúbil, že anglická vláda napomôže znovu vystaviť všetky zbúrané majere a dediny. Lež samostatnosť by napozatým Búri nemali.

Búrsky generál De Wette nechce o pokoji ani počuť, zakiaľ nemajú ubezpečenú úplnú svobodu a samostatnosť. Toho istého náhľadu je aj Krüger, ktorý osvedčil sa, že Botha nemá právo iných podmienok prijáť.

Nový odkaz Čáni-Lupovi do P. Sz.

Koho sa to týkať bude, ten tomu iste porozumie. Mysme v jednom odkaze s horeudaným nadpisom odpovedali istému utrhačovi, ktorý pred nami hnusno očierňoval jedného veľmi vážneho pána, tvrdiac o ňom, že stal sa zradcom strany ľudovej. My sme mu sadli na lep a odpovedali sme mu o tom pánovi s trpkosťou. Teraz sme sa presvedčili, že počestnosť tej vážnej osoby stkvuje sa čisto, nepoškvrnene; i je nám nesmierne ľúto, že sme my oklamani pohoršili toho pána, ktorý len v nedávnej minulosti dokázal, že za zásady Kristovho učenia svojim postavením, svojou dobrodušnosťou i s celou šľachetnou dušou svojou je nám prvým bojovníkom. Pravda, nemali sme naničhodnému utrhačovi veriť, tým menej ten nešťastný odkaz písať. Lež keď nás prekvapujú kde-tu všeliakí odpadlíci — krížácki rytieri svojou nedôslednosťou a neverou, nuž my v žiali nad judášmi dopustili sme tú možnosť, že i v tomto páde máme s takým smutným prekvapením porátať. Nuž buď Bohu chvála, že neni tomu tak! My teraz verejne osvedčujeme sa, že nás tento omyl nesmierne trápi; i preto ponížene prosíme vážneho pána, ráčte nám odpustiť a pre vec dobrú, pre zásady kresťanské zabudnúť na urážky, ktoré sa Vás od nevďačného darebáka iste nemilo dotýkali.

Vy ale nevďačný utrhač, zhrozte sa svojho zločinu. Jestli si ten ľud tých najlepších priateľov svojich takto ledajako vie uctiť, nuž nebol by div, keby ozaj konečne aj ten najšľachetnejší ľudomil odkopnul vás ako podľú, mizernú smeť. Poriadný človek zná prikaz Kristov: dajte cisárovi čo jest cisárové a čo jest Boha Bohu. Lež taký kadeaký darebák chcel by aby jeho predstavení pomáhali mu v darebáctve, keď sa mu n. pr. nechce platiť na školu, a on nedbal by, čo by hneď deti bez školy túľali sa ako opustené cigánčatá. Alebo ešte snáď by sa ľúbilo takému nesvedomitému darebákovi, aby jeho predstavený rozdal všetko čo má a sám chodil po pýtani k vašim dverám ako ponížený zobrák. No za to čestní ľudia vždy vedia si vysoko vážiť svojich šľachetných vodcov. I v tomto páde nepochybujeme, že patriční občania opovrhnuť iakým darebným utrhávačom a budú sa usilovať svojou láskou a vernosťou napraviť to, čo taký rozsievateľ kúfoľa, zlého narobíť chcel.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Z Kežmarku: Maria Longa vdova 8 korún; zo Žakarovec Štefan Rusnak 64 koruny, Jozef Rusnak 10 kor., z Jablonky Jozefína Sedlak 2 kor., z Prešova Julianna Brezina 4 kor., z Námestova Žofia Majcher 1 kor., Mária Miklušica 1 kor., Anna Konšinsky 1 kor., Johanna Krasula 1 kor., z Čaklova (Zemplin) Ján Koman 8 kor., z Trstenej Ondrej Mlčan 2 kor., Paulina Laurinec 40 hal., Ondrej Jedlička 8 kor., Štefan Jedlička 10 kor., z Kamenice (Zemplin) Ján Mészáros 2 kor., Ondrej Janovčik 1 kor., Anna Vacel 40 hal., Mária Jablonsky 1 kor., zo Žakaroviec Mária Matejko 10 kor., Anna Jenčik 1 kor., z Košic Mária Fischer 100 korún.

Obeta za vlasť r. 1818.

Pod honvédským pomníkom v Trnave 15-ho marca zadumený honvéd Zaosek.

Tu ležia, tu spočívajú v cudzej zemi pochovaní, oddialení od svojich, bratia podľa bratov, ako jednúc jeden podľa druhého bojujúc padli za ctihodné práva, naši bratia honvédi v Trnave. Ich krv a smrť boly požehnanie národa.

V tichom spánku smrti ležia tu oni oddialení od svojich rodín, od domov otcovských, od svojich dedín a chotárov. Keď tu aj neoznamuje tvrdý, studený pomník tento granitový mena vaše cestujúcim, vy zabíjaci hrdinovia vlasti! on ako odznak úcty, vrelej lásky a priateľstva narieka, dlho narieka za vami. Vy ste nie zabudnutí. Vlasť naša volá k vám s plačúcim Jeremiášom: «ach! kto dá vody mojej hlave, aby oči moje mohly byť prameňom slz, že bych mohol vo dne v noci oplakávať zabitých ľudu mojeho!» Vlasť oplakáva vo vás stratu svojich najšľachetnejších synov, najvernejších občanov, ktorí obetou smrti dokázali, ako ctíli, vážili, milovali svoj milý ľud, svoj národ.

Dlho tiekly za vami, oh! vy šľachetní mládenci, skryté, tajné slzy vašich snúbeníc, oddancie, vašich neviest, vašich otcov a matiek, vašich sestier. Vy ste museli zomret. Oslávení ste. Dlho vzdychaly, dlho kvílily za vami, šľachetní mužovia, verné vaše vdovy o samote. Vy ste svoj zápas v čestnej, preslávnej, krásnej povinnosti dokonali. Toto je nádherná potecha vašich milých, vašich rodičov, vdov a bratov. Pod požehnaním vlasti rastnú a kvitnú vaše sirôtky, vaši vnukovia. Šľachetné duše ich upozornia na vás, a táto rozpomienka a pamiatka dá zase nové, vznešené, cnostlivé pokolenie ľudu, národu, a sláva ich bude v národe, že budú môcť povedať: Oj naši otcovia padli, zomreli na bojišti za teba, za vás!

Dlho vás ešte budú ctíť, vy zabíjaci hrdinovia honvédski! neskoršie pokolenia na tomto bojišti, nad ktorým fažká búrka kanónov a víchorica vojny pretiahla a život váš spustošila.

Však ale drahšia a milšia nad vzdychy vás oplakávajúcej lásky, skvelejšia nad zármutok vlasti za svojou obetou je vám pochvala Pána Boha, pretože váš posledný dych dokonal vo svätom účinku smrti za vlasť. Vy ste svoju vlasť milovali nie len slovami, (ako vďačnejší oddrodili, zbabeli, prázdneho srdeca a plných úst vetroví vlastenci) ale ste ju milovali aj skutkami a v pravde. Vy ste vyplnili slovo božie: «Aj my máme položiť život za bratov, ako položil Ježiš svoj život za nás z lásky.» Vybbojovali ste si korunu života večného. Bárš by bol náš život tak vznešený, ako vznešená bola vaša smrť!

Avšak nie len jedine týmto padlým obetám vlasti a národa chceme zasvätiť našu vďačnú pamiatku a rozpomienku. Oni sú už v moci božskej zachránení pred biedou. Ale sú ešte aj iní, ktorí podnes žijú a sú menej šťastliví, nežli tí zosnuli. To sú ešte tí niektorí živi šľachetní mužovia, ktorí s bojišťa z víchorov vojny pokaličení, ranení sa domov navrátili, hrdinskú smrť svojich spolu

bratov oplakávali a závideli. Ti sú už dnes honvédski veteráni, starčekovia! Ach, ale aký je ich život! S odtrhnutými údami, s odznakmi, jazvami a švikami fažkých rán, s pokazeným navždy zdravím, bez ramena, bez ucha, bez nohy, bez oka, tak že niektorý ani potrebného pokrmu sebe vyhľadať nenie vstave. A my mali by sme sa nich chladno dívať, keď snáď pred dverami dobrých ľudí stoja a snáď zobru títo nešťastliví hrdinia, ktorí za naše práva stáli v búrke a v hrôzach bojišťa? Za kohože oni išli do boja, do smrti? Za národ, za nás. Za koho trpeli hlad, zimu, nedostatok v dáždoch, úpek vodne a v noci? Za nás. Za koho krvácaly ich rany, za koho boli ožobráčení, pokaličení, šablami dorúbaní a mnohých radostí života zbavení? Všetko za nás.

Blahoslavení sú mrtví, ktorí v konaní vysokých povinností mohli zomret. Vošli do slávy božej. Beda ale tým, čo ešte žijú a medzi nevďačným pokolením zahynúť musia.

Znám v Trnave jedného starčeka-honvéda, veterána, ktorý ešte dnes žije, menom Zolnovský z polskej krve. Tento v 48. roku ako mladík pristal ku honvédom brániť tiež sväté práva národa uhorského. Po revolúcii ale vriadili ho Rakúšani do armády rakúskej a ja som mal to šťastie čo žiak prádlo a bielizeň do kasárne v Halenárskej ulici mu nosievať od jeho rodičov a sestry Bábiky, u ktorých som býval. Obsluhoval som ho teda ako mladého exhonvéda! — Nech žije! nech prijme moje srdečné pozdravenie.

Práve ako som skončil pod granitovým pomníkom honvédským trnavským moje vlastenecko-nábožné rozjímanie, o pol noci 15-ho marca, odbila 12-tá hodina z mestskej veže, preto som sa ani nehýbal, lebo nastúpila hodina, právo duchov. V krátkej modlitbe zahrúžený som stál u päty pomníka, odkiaľ som smel vidieť jedno veľké, vznešené hrozitánske divadlo vo veľkolepej processii vznešených duchov padlých tu honvédov. Nadprirodzená žiara svetla nebeského ma obklúčila a ja sta zmeravený som tu stál a díval sa, ako na čele vznešených duchov honvédskech jeden mladý ōrmester niesol hrozitánsku faklu, zapálenú z tej ohnivej látky rakétovej, ktorou Šimonič, rakúsky generál zapálil Pekársku ulicu. Ohromná žiara a plamenný stĺp vystupoval poza chrbátmi duchov tejto velebnej processie, ktorá fahala z Paulinskej ulice. (Lebo tu bol jediný priechod cez potok pod baštou, zkadial sa honvédi v 48. roku z mesta von dostali). Díva búrka a hrnot mumlácich kanónov blížila sa ku pomníku a nasledovala duchov, z ktorých jeden mladík niesol žiariacu sa v troch barvách národa zlatú zástavu s nápisom plamenným šarlátovým: «Obety za vlasť», druhý niesol na červenej poduške črepy z gule prvého šrapnela a kartáča, ktorú hodil Šimonič na mesto a na honvédom. Celý pochod vznešených duchov zastavil sa a obstúpil honvédsky pomník, ktorý vďačnosť, láska, úcta naproti tu padlým honvédom vystavila trnavských mešťanov. Po kratunkom, melancholičnom tichu — snáď tuto duchovia ďakovali za lásku a úctu Trnavčanom — zavznal ľubezný pev duchov honvédskech:

Kossuth Lajos azt üzente,
Elfogyott a regimentje.
Ha még egyszer azt üzeni,
Mindnyájunknak el kell menni,
Eljena magyar szabadság!
Éljen a haza!

Ludvik Kossuth nám odkázal,
že mu osud pluky zmazal.
Jak to ešte raz odkáže,
k nemu spieme hneď bez tiaže,
Nech uhorská kvitne voľnosť,
hej, nech žije vťast! (Dlhomír Poľský.)

Ako to skončili, práve odbila štvrt na jednu po pol noci a veľkolepé divadlo duchov pod pomníkom odrazu ako blesk zmizlo. Celý pomník asi za päť minút sa ešte žiaril v blesku slávy. Zaosek precitnul a pomodlil sa za sladké odpočinutie tu padlých.

Bratia Trnavčania! keď chcete 15. marca toto veľké divadlo vznešených duchov tu padlých honvédov o pol noci vidieť, tak ako Zaosek to videl, neuspokojte sa len s tou vlasteneckou piesňou: «Hazádnak rendületlenül légy hive oh magyar!» lež keď ste si ju už odspievali, pomodlite sa aj ako kresťani niekoľko otčenášov za sladké odpočinutie večné dušičiek zomrelých tu honvédov. S tým im viac potechy prinesiete, nežli pominutelnými vencami, a oni vám zato veľmi povďační budú. 15. marca slyšte a obetujte najprv sv. omšu za ich dušičky a potom putujte k pomníku im návštevu, úctu, vďačnosť a lásku preukážte. Koľko raz sa vám trať ísť okolo pomníka, vždy v tichom srdci pozdravte týchto hrdinov: «Odpočinutie večné daj im Pane a svetlo večné nech im svieti, nech odpočívajú v svätom pokoji.» Amen.

Zaosek, mladý honvéd z r. 1848.

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už ct. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «Kresťan» do čim viac príbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čim viac sa rozširovaly. Bez akéhokoľvek pozdviženia predplatnej ceny pridali sme akožto mimoriadnú prílohu úplne zdarma všetkým novým predpláťateľom našim:

Ohlas k ľudu!

Prečítajte si dobre každý riadok knižky tejto a rozširujte tým horlivejšie «Kresťana».

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok **4 koruny**
na pol roka **2 koruny**
na štvrt' roka **1 koruna.**

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kresťan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

BESEDNICA.

Ohlas k ľudu!

Ej ten čas, bol to čas pre židovské plemä!
Ale tuším veslo my si už vezmeme.
A to spravdive si ho my vezmeme,
Nech nás žid nekazí v krajine na sneme.
V krajine na sneme takú radu majú,
Že kňazom, biskupom pokoja nedajú.
Shabať chcú majetky, kláštory a školy,
Ak im dáme robiť po ich zlostnej vôli.
Len sa chlapi sme! dajme ich do klietky.
Žeby nerobili židia s nami pletky.
Len sa chlapi držte pod zástavou Krista,
Nech ráz bude voľba od prašivecov čistá!
Či to žid, katolík, to je všetko jedno,
Jak sú liberáli, sprašivejú v jedno.
Nedajme sa zviesti za judácke groše.
Len sa do tábora, dajme im po nose!
Nedajme sa ľudia, zlé časy nám idú,
Ak teraz prehráme, ešte horsie prídu.
Ale ak vyhráme, majme tento výraz:
Židia, liberáli, strojte sa pod virgas!
No-že sa ľudáci, berte-že sa hore!
Bo jak nevyhráte, pôjdete za more.
Jak nezastaneme chlap do chlapa všetci,
O pár rokov budú z nás kosti vo vreci.
Ej budú-že nás drať tí židáci smelí,
Čo je žid za vtáčka, aby sme vedeli!

Toast* Zaoska kostolníka na liberálnom obedebankette pred voľbami u pána urodzeného Kočičkay-ho.

Pán Kočičkay, hladunský, taktičný, fajnový a obozretný to človek zunoval na svojej už skoro rozválanej kurie dedinský život a jeho velice veľkomožná naďasoňka ešte viac. Zafúbil sa im veľkomestský život pešťianský a zvlášte direktorstvo nejakého masného ústavu. Preto by bol ľúbil vystúpiť za ablegáta, ktoré remeslo včulajších liberálnych časoch sa veľmi vypláca. Spravil sebe veľkú partiu, by za neho kortešovali, a každému nasľuboval to, čo ktorému najlepšie pasovalo. Najviac ho mrzel farár, ktorý bol ľudákom. Tomuto zvlášte nasľuboval v páde vyvolenia všeliaké vyznačenie, ba že mu dá aj faru pokrýť, do ktorej už päť rokov pršievalo.

— Hát atuška — hovorí pán Kočičky — kirem alá-

* Toast je toľko, ako prípitok, čili reč pri pohárkoch.

šan by sa im nepáčilo ku nám na polievku? Budeme mať pánov pri stole; aspoň niečo zprofitujú, vždy len medzi tými sedliakmi sú, a to sú i tak nespoľahliví ľudia, kňazovi všetko závidia a berú kde môžu; nech sa tak neodťahujú od pánov. Pred voľbou sedliaci budú s nimi a pri voľbe ich samých nechajú, to uvidia a skusia. Lebo však vedia, že ľud zakaľ vidí kňaza, zatiaľ je s ním, a keď uzre sklienku, hneď ide za ňou a nechá kňaza samotného. Lebo to ráčia vedieť, že obecný človek nemá pochopu o charaktere, ani to nevie čo to znamená: slovo držať, a čo je statočnosť. Dbá on o svoju svobodu občiansku a o právo? nech len na chvíľu si hrtán obvlaží k tomu éljenu, o ostatné nedbá nič. Ja im to radím, by prešli ku našej pánskej liberálnej stránke a keď oni prejdu, ostatné už ľahšie pojde. Ráčia sa uponížiť ku nám na obed. Zavolať som aj pána organistu Tenkóciho, rýchtára, aj bohatého sedliaka Jura Motyku, budem volať aj Zaoska, ako starého to občana a tým viac, že je kostolníkom. Však vedia, že u nás zemanov je heslo: «Eklezia precedit» — cirkev má prednosť.

Farár hovorí Zaoskovi, ktorý práve doniesol kľúče z kostola:

— Zaosku! povolaný ste aj vy k pánu Kočičkaymu na bankett. Zajtra sa dostavte u mňa, aj pán organista prinde a pojdeme in korpore.

— Ich milost' — hovorí Zaosek — keď by vedeli, ako nás tí páni posúdili pred týždňom v zahrade, to by veru tam neišli. Ja som všetko počúval z mojeho včelína.

— Nuž a čo to takého bolo?

— Až chcu, ja im to poviem: jeden z tých pánov hovoril: najviac ma mrzí to kňazisko. On je za ľudovú stranu, nuž ale toho ľahko odstrčíme; sľúbime mu nejaké čačky a titul, trafíme mu na slabú stranu, on k nám pristane. — Ale ten jeho starý kostolník Zaosek? hovorí druhý. Ten má veľký vplyv na farára a aj na občanov, lebo už pod troma farármi slúžil a má aj zkušenosť v politike, on hneď upozorní na figle. — No veď taký starý trkvas ešte tiež nenasleduje hneď za Pánom Bohom, on tiež ešte není všetko, keď nosí kľúče kostolné. Veru farár sa ho nemusí obávať, že keď ho pošle na zelený štvrtok pre olejky do kapitule, že ho tam on bude ohovárať a že mu pokazí cirkevnú «kariéru»; na takého chrapúňa kostolníka tam nič nedajú; s takým tökfilkom sa žiaden nevypráva. Najlepšie zavolať ho na banket, pár pánskych úsmechov, jedna cigárka, podanie ruky, potlapkanie pleca, štrngnutie s pohárkom je dosť takých ľudí sebe nakloní. Treba len s praktickou a technickou politikou takých pánov polapať.

— Ale ozaj to hovorili?

— Veru tak je ich milost'.

Však ja síce znám takých hladkých filištinských, nuž ale slovo som dal, musím ísť.

— No však len poďme — už sme v zahrade dostali «eklezia precedit», že cirkev má prednosť — nuž nám popredku nadali a prednosť nám v nadávkach dali a za nami nasledovali zase sedliaci, že načo je sedliakovi slo-

boda občianská, hlas volebný, takej hlúpej masse, ktorá není sebavedomá, a neschopná svobody atď.

— Ejne kufalancoš — hovorí farár — to je už mnoho, to sú farizeji! Ja vždy hovorím, že tí hladuní, to sú zväčša potajomní oplani. No nech potom človek není ľudákom! No sedliak nech platí daňky a pánov, a synkov nech lifruje za vojákov, ale práva nech nemá! to už je po liberálno vybuchnuté!

Okolité inteligencie sa síšla u pána Kočičkayho. Bol tam hlavný cechmajster čizmársky, ktorý má veľký vplyv na ostatných ševcov, lebo od nich odobiera a lifruje bakanče pre landšturmistov, a ináč hneď každému hubu zalepiť s čirizom, keď by čo povedal na liberálcov. Bol aj Izidor Hozenšlie, hlavný krémár, bez ktorého by volha fažko išla. On najprv odoberie ľudu rozum s pálenkou, potom svobodu s rozumom; usporiada ho na sviňu a keď odhasuje, odkopne ho ďalej, a pán ablegát s panákmi ho za ním odkopnú na päť rokov od seba.

Prišiel aj jeden susedný velebníček s vážnym bruškom ktorý spravil paktum s Kočičkaym, až by Kočičkaymu zle išlo pri voľbe, že on vystúpi ako «párton kivül» — bez strany — ani sem ani tam, lebo má nádej to svoje bruško pri voľákom štallume kanonickom sebe dokrmíť na presvuršť po smrti pre červíkov.

No, že aj pán organista Tenkócy prišiel, tomu sa ani nečudujem. Veď od hladu vyziera ako hlýsta vyhnatá s cicvorovým semiačkom, lebo nemôže dostať snopy dľa vizitácie kanonickej. A predsa trápi seba, aj deti mučí v škole s akýmsi alkotmánytanom, aby vedeli na ekzamene pred pánom slúžnym povedať, čo sú to tie čisté voľby? A potom ponač on trpí na súchoty od hladu, učí aj «egěššégtan», aby deti vedeli na jeden dúžok vysloviť: «idülltütödögümökör». Špekuluje na odmenu «Femky»-nú.

Konečne dostavil sa aj jeden bohatý občan: Juro Motyka, na ktorého ľud veľkú váhu kladol. Tomuto aj pán podslúžny prisľúbil štátneho bujáka, za obecné peniaze, z majera pána Abendšterna ináč rodzaja čavojského pri Fačkove, by sa mohla v obci rozplemeniť sorta kráv simentalských, algauských, alebo aspoň pinčgauských na miesto slovenských kráv lazových.

Prvé miesto dľa poriadku «eklezia precedit» zaujala cirkev, ktorej dajú všade prednosť, či v novinách, či v krémách. Ostatní sa posadili dľa rangu, hodnosti a dobrého mena.

Jedlá sa servirovaly dľa poriadku francúzskej: Carte blank lés babraninés, lebo urodzená načasónka ľúbi francúzske špeciality a módu. Bíreši ju nazývajú: «nattrhlú francúzku», lebo im dáva zväčša studené jiedla z predešlého dňa, studené zemiaky, studenú kapustu atď., dľa zásad studenej francúzskej kuchyne.

Prvú zdravicu — po pánsky povedano: «Toast» — vyniesol domáci pán Kočičkay na kňazstvo. Vychvaľoval veľký hazafišák kňazov, ich vlastenecké obety rozumu a vačkov — ktoré obety na oltár hazafišágu skladajú. Ako kňazstvo držalo vždy so zemianstvom a ako včul spolu upadli. Ako sa ono v hazafišágu nedá zahanbiť, keď drží so stránkou svobodnomyselnou — aby pokrok sa už stal

aj na cirkevno-političnom poli — lebo kňazstvo nerobilo hazafickým ideám prekážky! Ako Boh Abraháma, Izáka a Jakuba požehnáva našu vlasť. A mnoho všeličo iného, čo patrí do revíru a rajóna hazafišágu.

Zaoska svrbilo všetko, akoby bol mal svrab a nemôhol sa zdržať, kričal «éljen» i hovorí:

— Pán veľkomožný! túto ich zdravicu som už obdivoval z mojeho včelína, z ktorého som ju počúval, ako sa ju učili na hlas, a vychvaľovali aj nášho pána farára! Éljen domový pán!

Toastov bolo viac, ako to už býva pri žranciach, t. j. bankettoch. Pán farár nepovedal žiaden toast, lebo sa v sebe hneval nad takýmto farizeismusom, lež džugnul s lokfom Zaoska, by on niečo povedal, že jemu to skôr ujde, keď by capa zastrelil, a vraj organista by len o svojich snopkoch vyprával čo páni neľúbia, nie len dať, ale ani počúvať. — Na čo vstal Zaosek, miesto pohára chytil z omyľu korenačku a počal zdravicu — toast — hovorí:

— Páni moji! Ctená spoločnosť stolová! Ja som jakživ nemal dôveru ku toastom, lebo pri žranciach málokedy sa čo solidného, múdreho a vážneho hovorí a robí. Lebo toast neni čistý produkt a plodina ducha. — Falšovanie — ktoré je signatura čili odznak našich časov — sa nielen vína, kávy, múky, masla, mien voličov, volieb ablegátskych a výborníkov stoličných atď. lapilo, ale ešte aj duchov a ich produktorov sa lapá. Toasty zväčša sú technické táraniny s pečienkami namastenej papule a nálievkami poostreného jazyka. — Duch pod žranciami je od jedál a trunkov takmer o zem uderený a preto ťažko mu je uprimné, verné, rozumné, statočné a pravdivé myšlienky, city, radosti z mozgov a zo srdca pumpovať. Túto nemotornosť ducha použije a využítuje tukom pečienok namastená papuľa a usiluje sa v bombastičných výrazoch a frázkách pozornosť vzbudiť hosťov, ktorí bez myslenia len éljen kričia a tešia sa s tým éljenom, že aspoň tým toastom je koniec. Lebo je to trápne počúvať a presvedčeným k tomu byť, že ten, ktorý toastíruje sám neverí tomu, o čom tára. — Toast mi asi tak prichodí, ako keď plný žalúdok a plné brucho v bombastičných výrazoch, čili vetrových frázkach ide sa osvobodit' svojich gázov a všeliakých zavadzajúcich vetrov — čo tiež veľkú pozornosť a ešte viac indignáciu vzbudí nielen v ušiach ale aj v nosoch.

Páni moji! že sa pri bankettoch málo čo dobrého ale viac zlého konalo a konáva, to nám je svedkom historia. Adam, Eva a diabol držali pod jabloňkou bankett a diabol držal aj toast Eve o Pánu Bohu! A hľa, narobili s tým sebe i nám mrzútosti — toast diablov bolo luhárstvo v pekných slovách skryté. Ich syn liberálneho smýšľania Kain, zabil sedliaka ľudáka Abela, svojho brata práve vtedy, keď tento piekol baránka ku obeť, z ktorého aj oni si mali zajašť. Holofernes, ktorému Judita pri veľkom večernom bankette držala toast, prišiel o hlavu práve pod žranciu. Evanjelický boháč, keď držal pánom veľký bankett, nechal Lazara ľudáka pri bráne v blate ležať hladného. — Herodes kráľ, pod bankettom, ktorý

on držal so svojimi úradníkmi, a so šikslami s veľkou možnou cudzoložnicou Herodiáškou a jej naničhodnou dcérou frajlou Salome, dal sv. Jánovi krstiteľovi hlavu zofať a ešte aj ako assetlu v misy na stôl predložiť Herodiáške, ktorá beštia s veľkým špendlíkom pichala do jazyka sv. Jána — ako to už baby dobre vedia robiť. — Judáš, ktorý bol síce apoštol, ale «párton kivül» lebo s ostatnými apoštolmi nedržal a židáci ho nepotrebovali, len na malý čas s ním vyjednávali, pod slávnym bankettom poslednej večeri ukul ten huncútsky plán, Spasiteľa zapredať, kde hneď aj prv, nežli si hubu utrel od veľkonočného baránka, satanáš do neho vstúpil.

Aj pri stoličných, volebných atď. bankettoch takzvaní páni «kňazožrúti», papfalók ľúbia na assetlu najradšie kňazov sožrať, najprv ich oškľbú z peria, z dobrého mena, vypyťajú ich a sožerú surových ako nejakú vestfalskú šunku.

Včera som sa díval zo včelína, ako nášho pána farára šklbali pred bankettom. Potom si aj s éljenom prichvaľujú, ako im len šmakuje taká surová, kňazská pečienka, z ktorej kosti vyhadzujú ľuďom, aby tiež mali čo hrýzť, zvlášte pod volebným sezónom, aby pozornosť ľudu od svojho huncútsva odrazili a obrátili na kňazov.

Pod bankettami mnohým Jánom odseknú hlavy, keď aj nie s tranžír-nožom ale jazykom. Preto mnohí sú presvedčení, že toastí nepochádzajú zo srdeca, že duch vtedy ako v horúčke len fantaziruje, keď jeho telefonová trúbapapuľa toastíruje. Lebo vraj plný žalúdok robí nátlak na plné trúnkom mozgy a tieto zase následkom nátlaku sa sožúveria a šikmo padajú; preto aj toastové myšlienky zo šikmoležiaceho stanoviska vystupujú. Lež starí Rimani mali za to, že: «plenus venter, non študet libenter», plný vraj a nadlavený žalúdok nerád myslí, teda to len papuľa technické tláča zväčša pri stole medzi pečienkami a iskierky čili blbočky hádže z pohárka!

Na takéto toast žiaden nekričal éljen, ale veru ani ja som nekričal. Nemal som ani času; ponáhľal som sa zazvonit' na umrláčku, lebo mnohí ľudáci skonávali ranený na statočnosti a na svedomí počas hazafických kortesačiek.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novin.

Vyzvanie k predplateniu. Okolo 10. marca výjde z pod tlače prvý sošit svätoštefanských spiskov pre ľud v slovenskej reči. Sošit tento pojednáva o chlebe chudobných a podáva ctiteľom sv. Antona paduanského niektoré modlitby a litánia ku cti tohože Svätého. Cena sošitu bude 6 halierov. Čistý dôchodok pre výchovu sirôt je venovaný. Pánov farárov a učiteľov o mohútne rozširovanie týchtože spiskov láskave prosí vo Veľkých-Topolčanoch 1901. 1. marca Konstant Kniha, vydavateľ.

Smutnú udalosť nám zdelujú z Ameriky. 17-ho minulého mesiaca šiel Ján Jahelka so svojim súdruhom Michalom Hečkom z Horných-Orešian v Pittsburgu zo spolkovkej schôdze domov, keď ich naraz predstavili traja murári s namiereným revolverom a pýtali od nich peniaze. Hečko im odvetil že nemajú, a na to strelil na oboch. Jahelku netrafili, ale Hečkovi strelili do boka, následkom čoho za 2 hodiny zomrel v nemocnici. Pohrab mu odhával spolok sv. Václava.

Výsledky korhel'stva. V Liptov. Dovalove gazda Doučik i so synom sa zabávali na krstinách, pri čom si hodne upijali tej čertovice. Keď prišli domov povstala medzi nimi zvada a pustili sa jeden do druhého, pri čom mladý Doučik tak dokalčil svojho otca, že ten s toho sotva vyjde. Keď na veľký krik a lomoz dobehli susedia a niektorí chceli ísť pre žandárov, mladý Doučik sa tak nafakal, že si v strachu a v zúfalstve chcel podrezať hrdlo, ale poneváž mal tupý nôž tak sa mu to nepodarilo. Na to si sviazal dve šatky a obesil sa v stajni. K takým činom dovedie tá čertovica svojich milovníkov!

Dľa nového popisu ľudí má Stará-Lubovňa 2073 obyvateľov, o 48 menej ako pred desať rokami. Stará-Ves má teraz 1203 obyvateľov, o 59 viacej ako roku 1890.

Matrikár a divé manželstvo. Jozef Gutta r. katolíkom rodom z Lip-Tepličky, 5 ho jan. t. r. dostavil sa so svojou snúbenicou Annou Špendel, r. katolíčka so Štrby aj s dvoma svedkami do matrikárskeho úradu v Štrbe. Zasnúbené stránky majú potrebné listiny. Matrikár vzal hore ohláskovú zápisnicu a vyvesil ohlásky na patričné miesto. (Jako tu vo všeobecnosti pospolité ľud volá «za riečicu».) Mladoženici určili deň svatby na deň 28. jan. Došiel teda deň svatby, opekance a pálené prichystané bolo, jako obviá obyčaj jest. Svadobníci povolaní, všetko v poriadku. Ale čo-že sa stalo? Mladý pár so svedkami sa dostavil do matrikárskeho úradu na sobáš. Matrikár Emil Palka riekol, že on veru sobášif neide, poneváž, že mladoženích ešte nie je 24-ročný — a nesobášif. Pravda že výsledok matrikárskej chyby je «Cumbinat». Mladý pár žije jako sobášif. Matrikár to riekol keď bolo treba už sobášif, to mal rieknuť pri ohláskovej zápisnici, a takémuto nemravnému skutku by sa bolo vyhlo. Či je to poriadok?! veru nie — nech príde kráľovstvo Jeho.

Vynález jedného roľníka. Zo Szegzárdu píšu: Štefan Lehőcz, jednoduchý roľník v Szegresi vynašiel takú pušku, z ktorej desať ráz možno strelit' jedno za druhým a ktorá sama vyhodí zo seba vystrelené patróny. Dva roky pracoval na svojom vynáleze a keď bol hotový, zaslal pušku ministrovi honvėdstva cieľom prijatia. Hon-

vėdsky minister teraz poslal Lehőczovi pušku nazpät s tou poznámkou, aby ju zaslal spoločnému ministerstvu vojny do Viedne, kde technický odbor prezkúma novú flintu. Lehőcz sdelil slúžnemu, že vynašiel aj taký náboj, z ktorého dvakrát možno strelit' jedno za druhým.

Dvadsiate storočie bude vraj storočím ustavičných válok. prorokuje Amerikán Blowitz v jednej revue. Menovite Rakúsko-Uhorsko bude vraj samý oheň. Prorokuje takto: Váľčit' budú Anglicko so Spojenými Štátmi. V centre Európy vypukne vojna hneď po smrti kráľa Franca Jozefa I. Táto vojna je nevyhnutná. Vypukne preto, že Rumunsko z iniciatívy Ruska bude chcet' odtrhnúť od Uhorska Sedmohradsko, a Uhorsko že bude si brániť túto provinciu. Ďalej slavianske kraje, taktiež od Ruska podporované, nebudú chcet' ďalej zostať pod nemeckou a maďarskou hegemoniou. Vojna vypukne tiež preto, že ani Rusko, ani Francúzsko nedopustí, aby sa Germánia zväčšila pripojením 6 millionov rakúskych Nemcov. Konečne vojna vypukne preto, že Taliansko usilovať sa bude rozšíriť svoje territorium od Triestu do Kotoru a ovládnuť celé východné pobrežie Adriatického mora.

Socialisti v snemovni. Dňa. t. m v snemovni vyslancov Hugo Grossmann a Arnold Weinberger, vodcovia tunajších socialistov hodili s gallerie viac sto výtiskov «proklamácie socialistov», v ktorej vyzývajú sa vyslanci, aby hľadeli odpomôcť biede robotníckeho ľudu. Grossmanna a Weinbergera ešte v snemovni chytili a zaviedli na kapitánat VIII. okresu, kde vzali s nimi zápisnicu a potom medzi tých, ktorí 15. februára usporiadali ten demonštratívny pochod, z ktorého povstaly také veľké výtržnosti.

Krvavá assentírka. Vo Vacove boly zavolaní ku assentírke mládenci obce Fóth a Dunakesz na ten istý deň. Dľa obyčaje všetci boli dobre naladení. Ku poludniu sa však dozvedeli, že z Dunakeszu bolo viac chlapcov súcích za vojakov, čo mládencov obce Fóthu veľmi mrzelo. O krátky čas sa podohadovali, z čoho povstala veľká bitka. Starí i mladí bojovali jedon oproti druhému, tak ze kým prišli žandári, ležalo už na bojišti dvanásť ťažko ranených. Jedenásť mužov zaviezli do nemocnice a viacerých zatkli.

Ztraty Angličanov v južnej Afrike dľa výkazu vojenského ministerstva anglického vo februári obnášaly 92 officierov a 2274 vojakov. Od počiatku vojny padlo na bojišti 664 officierov a 13.137 vojakov, do dňa 1. marca padlo teda 685 officierov a 16.174 vojakov.

Koľko peňazí bude sa toho roku razif? Podľa štátneho rozpočtu vyrazí sa toho roku za 52.2 mill. peňazí korunovej valúty. Z toho bude za 1 mill. korun dvadsaťkorunnikov pre štát a privátnu potrebu a za 10 mill. k. tých samých pre Rakúsko-uhorskú banku. Ďalej vyrazí sa za 12 mill. k. strieborných korun a po 600.000 k. dvoj- a jedenhalierov. Tiež vyrazí sa ešte 200.000 kusov dukátov a 800.000 kusov levantských toliarov.

Čo stojí jeden zabitý Boer? Hicks Beach, anglický sekretár pokladu, vypočítal na počiatku války, že válka bude stát 300 millionov korun. Prepočítal sa dosiaľ len

o nullu. Válka stála dosiaľ 3000 millionov, práve desať ráz toľko. V septembri stál každý zabitý Boer Anglicko 1,200.000 korún. V januári len 900.000 korún. Od toho času vypravili však do južnej Afriky nové posily, spojené s novým nákladom, tak že dnes stojí každý zabitý Boer asi million korún. To je dosť drahé! — K porovnaniu poznamenávame, že Francúzsko stál r. 1870—71 každý zabitý Nemeck so všetkým dohromady — aj s miliardovou válečnou náhradou — 240.000 korún.

Zbraň v detských rukách zas zapríčinila nešťastie a síce vo Füzér ulici pod č. 23. Ján Fuchs 13 ročný žiak vyniesol z izby starú poľovnícku pušku svojho otca a začal s ňou na dvore execirovať. Medzitým išlo popred bránou niekoľko malých dievčat. Žiak schytil na ne pušku a skrikol: «Halt! Wer da! Ani krok ďalej, lebo strelím!» Dievčatká chcely zutekať, chlapec ale v tom presvedčení, že zbraň aj tak neni nabitá, potiahol kohútik. Puška vystrelila a šesť ročná Helenka Kinke smrteľne ranená padla na zem. Gulka vpálila jej do ľavej strany pľúc. Nebezpečne ranenú zaviezli do Rochusovej nemocnice.

Veľký požiar zúrnil v Prešporoku. V noci so 6. na 7. t. m. vypuknul oheň v Stollwerkovej fabrike na čokoládu a behom krátkeho času veľká fabrika ľahla popolom. Požiar veľkým nebezpečím hrozil aj Nobelovskej dynamitovej fabrike, ktorá neďaleko od Stollwerkovej dielni leží pri železnici. Hasičom, vzdor tomu, že v tom istom čase horela aj jedna veľká pajta na t. zv. Sánci a tak na dvoch miestach museli pracovať, predsa podarilo sa nebezpečný požiar udusiť. Škoda obnáša mnoho tisíc zlatých.

Viedeň pod sňahom. Včera vo Viedni a na okolí napadlo toľko sňahu, že v premávke nastaly veľké zmätky. Sňah svojou farchou popretŕhal telefonické a telegrafické dróty, jako i vodítka elektrickej železnice. Jako zprávy oznamujú, od desiatich rokov nebolo toľko sňahu vo Viedni, ako teraz. Včera po polnoci počal padat sňah a do rana pokrýl všetko, narobiac mnoho škody. 1400 telefonických drôtov a skoro všetky dróty elektrickej železnice popretŕhal. Z pretrhnutých vodítkov elektrickej železnice vyslobodený elektrický prúd usmrtil desať koňov a mnoho ľudí ranil. Mnohé ulice pre visiace dróty museli zavŕeť. Škoda cení sa na polmilliona korún. Ani mestský, ani interurbánny telefon nebol k upotrebeniu, podobne i telegraf až o pol noci počal účinkovať. Veľký sňah následkom rýchleho odmäku sa už stopil.

Zo strachu pred pokutou sa obesil. S spišskom Késmarku po tieto dni istého Jána Rupert 65 ročného starca práve pri krádeži chytili a sa mu hrozili, že ho obžalujú. Na to toľký strach dostal, že sa obesil. Chudák zapomenul na slova Kristové: Viacej sa bojte Toho, ktorý i telo i dušu do večného ohňa vrchnúť môže!

Chytili vtáčka. V Stankovanoch jest ešte niekoľko ľudí, čo slopú pálenčisko. Medzi tymito sú Jozef a Matej tak zúrivi, že tamejšieho vicerychtára na smrť dobili. Jako ľutý zver tak šarapatili v obci títo zlostníci; viacerých ľudí napadli a telesne poranili. Mladší z nich urobil si krýdla z papiera a chcel uletieť do Ameriky, lež ne-

odletel ďaleko; v Kraľovanoch ho chytili, krýdla obstrihali a do Ružomberka na 14 dní do chládku ho vsadili. V tenkých plátenkoch na strašnej zime sme ho videli drevo píliť jako arreštanta i so 60 ročným otcem svojim študentom, ktorý tak vie vychovávať deti, že s nimi potupu, arreštu zakúsiť musí. Lúdia chránite že sa pálenčiska!

Müllerový dvojnásobno-elektromagnetický kríž, ktorý sa za krátky čas svetochýrnym stal, hojí všetky tie nemoce, ktoré sú v ozname pomenované. Medzi veľkom počte prichádzajúcich listov, ktoré dobrotu tohoto kríža chvália, jeden nasledujúce znie: Budapešť, 19-ho nov. 1900. Veľactený p. Albert Müller! Dolupodpísaný som Vami hotovený dvojnásobno-elektromagnetický kríž jeden mesiac nosil, ponač som mnoho trpel na chorobu nervov. Všetky inšie liečenia mi neosožili, jedine od tohoto kríža mi bolaf prestala. Nechcem zameškať mojej povinnosti zadosť učiniť a aj na tomto mieste Vám vyslovujem veľkú vďaku a som hotový Váš kríž dvojnásobno-elektromagnetický, čo najrýchlejšie účinkujúci, bárskomu dôverne odporúčať. — S hlbokou úctou Anton Farkaš, počtový úradník. — Adressa: P. Albert Müller v Budapešti, V., Vadász u. 42.

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovho v Stankovanoch.

Číslo 10—11.

Po 4 koruny obetovali: P. Klimtsák, Jozef Huszka, N. N. — 3 kor. Jozef Tomkuljak, Glatz Gyula; po 2 koruny: Ján Lopatka, Eduard Lehoczky, Mesto Nemecká Lupča, P. K. Kosztka, Ladislav Herbszt, P. Jozef Krasznec, N. N. Kralovany; — po 1 korune: Jozef Kubala, Ján Mišata, Jozef Skobla, Guštav Baross, Joob Adolfiné, N. N., R. R., Oskar Kuncisky, Hájnik Pútay; po 40 halierov: Juraj Mikula, Jozef Baros, N. N., Maria Hlinka, N. N., Kirko, N. N., N. N., Oravszky, Ondrej Pettyerecz, Karol Inceze; — po 20 hal.: Michal Svidron, Štefan Lukács, Jozef Valihora, G. Krasznec, Ján Zaborszky, Jozef Grillusz, Ondrej Gryllusz debnár, Ján Zaborszky, Ján Záchej, Daniel Bajacsek, Peter Bajacsek, Anna Müller, Ján Pettyerecz, Ján Matula, Ludvik Figer, Jozef Bačkor, Peter Pobeha, Juraj Košík, Ondrej Košík, N. N., Martin Havias, Karol Okolicsányi, N. N.; — Po 30 hal.: Grillusz A. Kušnier, Feriancz Lajos, Maria Toppercz, Ján Kapusza, Ondrej Bacsor, Michal Zichler, Franc Matejka, Hreska; — 1 kor. 60 h. dal.: Ján Mrva; — 60 h.: Jozef Árgay; — 06 hal.: Adolf Banert. Summa č. 1—11 = 563 kor. 98 h. Čtitelia Božského Srdca Ježišovho prijmite naše veľké vďaky! Čo ste česť Božiu dali, neni ztratené; prinesie vám v svojom čase hojné Božské požehnanie!

Na chrám v Stankovanoch: Maria Handlovsky, Bauska-Bystrica 1 kor.

Na chrám pp. Karmelitov v Budapešte: Bartolomej Štefančík Košice, 24 kor.

DOPISY.

Z Námestova.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Doprajte týmto mojim riadkom miesta v našom mi-
lom «Kresfanovi».

Na všeobecnú radosť obecnstva celého okresu pre-
sadený je pán Andrej Muriňi, kráľ. podsudca do Mezotúru. Päť rokov uradoval medzi nami a sfa bič boží sfa-
hal bez všetkého milosrdenstva tunajšie obecnstvo. K súdu dostaveným stránkam klial do slováckych Bohov
ba daktorých i vyfliaskal a vykopal z úradnej miestnosti. Na bezmajetných delikventov vymierané pokuty, vzdor
tomu že svoju bezmajetnosť úradným vysvedčením doká-
zali, nechal skrze rychtárov násilne vyberať. Hej sprave-
dliivosť, nazdar ti! Pekného to reprezentanta máš! Však
my ti aj to povieme, že tento tvój miláček, ktorý je z
našich mozolov platený, len tak na sucho predsa neobi-
šiel. Dostalo sa mu totiž hneď v prvých časov vyrgasov
na chrbát na verejnej ulici od jedného paholka. Ďalej
pre jeho neokresanosť musela ho aj jeho vlastná man-
želka zanechať. A tak živoril o samote — ako Dreifús na
čertovom ostrove s tým rozdielom, že Dreifús počas blí-
žiaceho lúčenia s menovanou vlasťou nedostal po črepe
s bakulou, ako Ondro dostal na gangu pred dvermi jeho
kancellárie a síce pred jeho zmiznutím z Námestova.

My sa ale viac už o Ondru nestaráme ani o jeho
črep, ale dobrú úfnosť skladáme v nášho nového pána
kr. podsudcu, v Alojzovi Koválik nášho spolurodáka.

Daj Bože šťastia a oslobod nás o takových neždar-
ných úradníkov. *Štyria Slováci.*

Rovné.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Slavná Redakcia!

Prosím, ráčte nasledovné moje riadky uverejniť.

Dľa najnovšieho menoslovu máme tuto v Rovném
vyše sto voličov. Toto je radostná okolnosť už z toho
ohľadu že tvoríme asi piaty diel všetkých voličov bytčan-
ského okresu. Teraz nám inšie nepozostáva, ako pod ka-
tolickým veliteľstvom do jedného spolku sa riadiť, na to
pilno pozorovať, žeby naši občania neboli od liberantov,
Judášov a kazárikov mámení a šialení.

Preto som prinútený Slavnú Redakciu prosím, žeby
naším ľudákom v jejich podujatí na dobrú pomoc bola,
totižto aby nesvedomité mámenia a veľké prechmaty Ju-
dášov a kazárov dľa zásluhy bičovala, bo len na taký
spôsob sa môžu veľké rohy judášské a kazárske zlomiť.
Tuto zpomedzi kazárov máme len jedného ale veľmi ne-
bezpečného korteša, pre liberantovon náš ľud, vlastne
ale naše ženy verbuje.

Tento kazárik neni jako v dopise v čísle 6 tohoto
časopisu napísané bolo krémár — bo u nás majú hlavne
krémy katolíci v rukách — on je sklepník. Jeho otec,
ktorého sme jako chudobného pod menom «Joško
Sklepník» znali, sa v jeho modzgovovej nemoci chcel samo-
vraždiť, chudák v peštianskej bláznici svoj život skončil.

Tento mladý kazárik sa nám zato tak odsluhuje, že
nielen že nás aj svoju matku jakožto vdovu do ostatnej
kože zodral, a našimi ženami tak nešlechetne obchádzal,
lež ešte proti nám sa opováži kortešovať. Toto sú dost
smutné udalosti čo nám taký kazár učinil. Úfame sa ale,
že jemu totižto tomu nadutému kazárovi jeho veľké rohy
vyvalia, ako známo, majú ho tie jeho milenky, čo jeho
židuliatka pestujú dobre v pazúroch. Zažalovaly ho skrz
alimentáciu štvorie. Bude trocha jeho vačok vyprázdnený.
Potom istotne aj kortešovať prestane.

Keď o uverejnenie tohoto dopisu prosím, s tým
chcem to docieliť, že by sa nadvláda kazárov nad kre-
sfanmi zmenšila, a žeby naša stránka ľudu k víťazstvu
došla. Pritomne aj to prosím Slavnú Redakciu len moje
dopisy uverejniť, ponevác že len samú čiru čistú pravdu
píšem. Som sebe umienil o organizácie našej stránky
čím častejšie dopisovať.

Nech žije ľudová strana, nech žijú naši katolíckeho
ducha voličia. *Veliteľ.*

Cs. T.

Ctená Redakcija!

Uz na svecze ftim csase nyics a nam uz lyepseho
nyemohlyi poszlacz jak tote knyizeeski czo nam jih posz-
lalyi fpredoslim csislye Kreszczank. Mislyim zse ona
nasz budze stave nadoszcz poucsicz czoje totota lyudova
sztrana a czo ona zsada pre nasz dobreho. Alye Bohu
zsjalý že máme kolo nasz i take opecze gzdze anyi jed-
neho odbiratelya Kreszczana nyenahodzime sz tej pri-
csini ponyzsenye pitam do troh opeczoh hot lyem po
jednej knyizeeski do finczicz hotcz lyem jednu do magya
jakapfalyu druhu do bondolaka treczu namojo meno. Ve-
lyicze je nam mila a vedlya nyej pri nasztavajeczih voly-
boh sheczeme tu macz i szczelom i szdusu Nyeh zseje
Lyudova Sztrana *Lyudák.*

Poznámka redakcie. Prítomný dopis uverejňujeme
od slova do slova tak, ako nám bol písaný. Prosíme mi-
lého dopisovateľa, aby nám nezazlieval, že sme jeho
riadky neopravili. My sme to urobili schválne, pohnutí
lútosťou nad takým ubohým ľudom, kde sa takto písať v
školách vyučuje. Ubohý ľud ten ovšem že nemôže za to.
Ale ctení čitateľa naši budú mať aspoň pochop o zaosta-
losti tohoto ľudu, ktorému na dobrých školách schádza.
A táto okolnosť môže vysvetliť i to, že — ako z dopisu
vidno — o ľudovej strane nič doteraz nevedeli, o Kre-
sfanovi podobne. My doložíme k tomu ešte, že ani čita-
cích, ani iných spolkov tam nemajú, nuž taký opustený
ľud pravda že je psotný. Ale za to keď čítame výkazy
vysťahovalcov do Ameriky, tento kraj je vždy na prvom
mieste, bo ztadiaľ uchodí všetko do cudziny. Či to neni
nesmierna škoda pre krajinu?

Trnava.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otení Čitatelia!

Veľký pokrok už urobila liberálnosť v násilenstvách. Naozaj kto má kvapku kresťanskej krvi zhrozí sa nad tým.

Nuž či vedia tí ľudkovia, že Kristus Pán všetkých nepriateľov svojich podloží za podnožku nôh svojich? Čo tak broja proti pravde? Na čo tie násilenstvá ukrutné pri voľbách ablegátskych? To všetko tak vyzerá, že terajšie kresťanstva s terajším pohanstvom ešte vojnu bude mať?

Nuž keď bude, nech bude. Vieme, akú odmenu dáva Pán Boh svojim verným deťom: kráľovstvo večné nebeské, — a svojim nepriateľom: večné peklo horúce. Nuž kto že zvíťazí? Vždy len dobrí kresťania! Veľký dar Boží je pre uhorské obyvateľstvo, že mu dal ľudovú stranu, ktorej vodcovia sú tuhým skúzkam vystavení. Nuž ale Pán Boh, ako najvyšší Pán má to právo ľudí svojich skusovať, či sú mu verní. No a vieme zo životov svätých aj z dejín svätej cirkvi, že tých ktorí jemu verní boli, tiež ani on nikdy, ale nikdy neopustil, ani neopustí, lebo jeho moc je nikdy nie zkrátená. Budme teda kresťania zvlášť v terajších časoch jeden druhému k službám hotoví a našich ľudových vodcov veľkodušne podporujeme a ochraňujeme. Lebo viem, že vojaci bez vodcov a vodcovia bez vojakov nič, alebo aspoň málo vykonajú,

Teda nebudme nikdy malomyselní ani bojzliví nikdy. Len rozširujeme dobré katolícke spisy neunávnne, zvlášte toho nášho «Kresťana», veď keby sa to bolo od počiatku robilo, ako by sme o mnoho lepšie stáli!

S Bohom!

B. P.

Szepes-Véghely.

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím, ráčte tu nižepísané riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresťanovi», jakožto vodcu slovenského a kresťanského národa, lebo jestli by sa tento náš tak veľmi obľúbený slovenský časopis nebol začal a nás už veľmi opustených Slovákov nevyučoval, zaiste by sme už vo veľa plášom položení stáli. Ale ponevác tento náš tak milý «Kresťan» je takrečený budiček, ktorý jedného a každého ešte posavád spiaceho zo sna prebúdzá, badať už chvála Bohu kde-tu veľkú premenu u ľudí. A obzvlášť na tento čas je «Kresťan» každému občanovi tak potrebný jako prvoročnému školákovi Abecedár do ruky, lebo ak ten školák bez Abecedára sa nič učiť nemôže, tak dnes dobrý a poriadny občan bez novín nič nevie iba to, čo mu druhý do sveta natára z všeliakých dobrých a zlých novín. Tento náš «Kresťan» môžeme aj katekizmusom menovať, lebo z neho sa už mnohí moc poučili a obzvlášť len sa ešte poučia, lebo sa mnohým len pozdejšie oči otvoria, že čo «Kresťan» pracuje a za čo pracuje! Mnohí sú práve oproti nemu zátvrdliví, len že ich zátvrdlivosť myslím zanedlho zmäkne, lebo sa časom stáva, že pri nejakých príležitostiach prínđe do reči nejaký článok z «Kresťana» a keď sa taký na hlas prečíta, až tak srdce nám narieka.

Naša obec počítuje asi vyše 3000 duší a u nás sú predsa aj rozumní, aj grošom vládúci občania a predsa ten náš «Kresťan» v tak malom počte do našej obce dochodí. Môžem povedať, že sme samí katolíci zväčša a len 15—20 Evanjelikov, a tí majú svoje časopisy, tí držia jeden s druhým, ale naši katolícki občania na to veľa nedajú. Oni sa o nič nestarajú, ich starosť je len to, čo je dnes, a zajtra nech bude čo chce. Také smýšľanie je nie slušné na kresťana, bo keď si katolík, predplat' si na «Kresťana» a uč sa z neho jako ten prvoročný školák a poučuj aj druhého.

Máme tu asi od 5 rokov celkom novomurovaný a z novu založený katolícky kruh, t. j. čítací spolok, do ktorého všetky katolícke noviny a spisy vo viac číslach dochodia; poplatok je tak malý, že ho aj ten najchudobnejší zniest' môže, 1 koruna ročíte, a predsa tak slabo býva navštevovaný tento spolok, že to na podivenie! Nuž dal by to dobrotivý a všemohúci Pán Boh, aby už raz na tú pravú cestu natrafil' sme mohli a aby sme sa zo sna tvrdého prebudili a celkom novým spôsobom začali účinkovať!

U. A., knihár.

Malé Borové.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a napravenie mojich pár riadkov.

Tieto tri obce: Malé-Borové, Veľké-Borové a Huty sú medzi takými vrchmi, že nemožno ani od nás, ani k nám pristúpiť. Keď ideme hore Sokolom s vozom, po kuse ho rozobrať a vyniesť musíme. Takou priepasťou, že je človek z oboch strán ako zavretý medzi nebotyčnými Tatrami. Chotár máme neúrodný, živnosť ak v jeseni nedonesieme z Mikuláša, ktorú vždy prinútení sme kúpiť, tak nám Pán Boh pomáhaj! A to nám všetko draho padne. Mnohokrát' aj o život ide.

V Malom a Veľkom-Borove, ďakovať Bohu, o fašiangových tanečných zábavách už nevedia; Huttania, tí nechcú zabudnúť na ne. U nás ale od siedmich rokov prestaly tance, krstiny a kary pohrabné. To bolo na div, čo sa tu robilo pred siedmymi rokmi: krstiny stály aj do 40 zl., kary viac, nežli pohrab. Fašiangov ešte chybovalo. Žid bol vodca tomu, každá dievka 1 zl. musela dať vstúpného a krem toho čo bolo, to sa nepýtala. Pritom žid bol aj rychtárom a s tým obec bral parom. Hostiny z dom do domu, aj deti školské boli vytrhnuté zo školy. Občania videli, že to zle robia, uzavreli medzi sebou, že ktorý by mal svatbu okrem jedného dňa, alebo krstiny na ktorých nesmia byť iní, len krstní rodičia, alebo mladoženisi, ktorí vstúpia do krčmy; všetko je zaviazané na 25 zl. složíť. Bez prekážky všetci občania sa podpísali na to. Malo-Borovský rychtár Jozef Vrašťák, ak by daktorý šuhaj schôdzku mal s harmonikou, hneď ho pokutuje na kostol alebo na kríž. Sme aj krásnu štátuu dali zrobit' z tých pokút a z milodarov.

Rychtári sú tomu moc na príčine, keď trpia taký blud v obci. Duchovný otec a rychtár keď spolu držia

dobre je. U nás pred pár rokmi nieraz si nosy poodrážali flašiami. Teraz ale najväčšia tichosť panuje vo fašiangy. Škola je ale žiakmi naplnená, ľud pracuje. Na miesto krčmy do kostola idú.

Malé-Borové je filiálka do farnosti Velko-Borovskej. V zime je to pol druej hodiny do chrámu božieho, v ne-dele a sviatky chodíme po zámetch. Cesty tu nemáme žiadnej. Tuná sme všetci na ľudovú stranu. V Malom-Borove sme založili knižnicu zo stodvadsať kúskov. — Školské dietky v deň sv. Blažeja čo pár groši dostanú po dedine, z tých peňazí každoročne pokračovať budeme na čítací spolok pre občanov, ktorí miesto krčmy s čítaním sa zabávajú. Občania sú všetci vpísaní do kruhu.

Pán Boh nám všetkým pomáhaj!

S hlbokou úctou

Ján Vdovka.

Grinava.

Mnohovážený Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a opravenie týchto niekoľko riadkov.

Bola u nás voľba 3-ho marca, asice volili sme si školských údov len takých, ktorých voliť naša povinnosť bola. Čo sa týkalo starých údov, tí boli zvolení ešte roku 1875-ho a ponevác vedľa cirkevného zákona sa musela nová voľba previesť, náš v. p. farár Jozef Borovský mal o to starosť, aby sa nová voľba previedla. Ale pri dokončení voľby došla dohoda — jako sa hovorí s pravdou prebiješ hlavu. Jeden nový úd sa bol vyslovil pred všetkými voličmi v škole, že p. farár zameškáva povinnosť; že by mal aspoň raz do týždňa vynaučovať katekismus školské deti. P. farár ale odpovedal s veľkým hnevom. Ale zato buď Pánu Bohu chvála, máme horlivého pána učiteľa, Alexandra Józi, ktorý u nás učinkuje už 28 rokov. Daj mu Pán Boh ešte dlhý vek!

Ešte bych mal dosť čo písať, ale pán Redaktor kážu len na krátko. S Bohom.

M. J.

Štvartek.

Veľavážený Pán Redaktor!

Ráčite mi odkazovať, abych sa presvedčil, či je to isto pravda, že náš pán Guardian, menom Kornel Belčík v pravde kortešoval za žida. Ja som katolík, v úcti mám našich duchovných Otcov. Za celý svet bych neočernil kňaza. Čo som písal to je čistá pravda. Pán Guardian u rychtára, keď boli tam výborníci obecni sídení, vtedy prišiel pán Guardian tiež, a katolíka očerňoval že je zlý katolík, že je bezkonfessionálny, (ačpráve teraz tu chodí do kostola) — žid ale že je statočný človek. Naši výborníci mu ale povedali, aby sa dal pokrstiť, potom že mu dajú votum. A tak pán Guardian odišiel zahanbený. Tedy je to pravda, to mi povedali čestní ľudia ktorím veriť môžem. Ináč, ten pán sa už vyrovnal s tým novovyvoleným notárom. Na notárovi síce mi nezáleží nič, len tá politika pána Guardiána ma mrzí. Môžem teraz ľudí od židovských krčiem a sklepov odhovárať, dajú mi odpoveď: «aha! a kňazi židov za notárov volia.

Volič ľudák.

Odkazy redakcie.

P. J. z O. Nemôžeme. A to z tej príčiny, že musíme i vážnejšie dopisy nechať po strane, keďže nám ich posielajú až na zbyť. Ačpráve by ani jedna správa nebola zbytočná, keby ju čt. dopisovatelia vždy stručne, len zo pár slovami napísali. Kto sa cíti povolaným na to, taký ovšem nech píše články, úvahy, pojednávania — iaké snád tiež môžeme upotrebiť. — **Janko Šarišan.** Do zvydu s takými novinami nepúšťame sa. Veď tie aj tak iba v niekoľko sto číslách vychodia. Ináč váš článok je skutočne výborný. Teraz máme ešte tých rytierov trochu prebrať. Možno, že sa nám hodí do budúceho čísla. — **F. R. i V.** Nič nemôžeme sľubiť. Žiadané adresy sú: vel. farský úrad, Višnové (Trencsén m.); v. farský úrad, Sztankovany (Liptó m.); v. farský úrad, Löcse. — **Tichý pozorovateľ Kr.** Dopis sme si odložili; prípadne ho upotrebíme. — **R. M. Pudmerice.** Žiadali by sme si i podpis vášho mena. — **Ján R. L'udák, H.** Dopis váš snád budeme môcť dať do «L. sv. A.» — **L. M. v Chr.** Všetko sa musí napraviť. Oddali sme to vydavateľstvu. — **Knihovník B.** Máme tých všeliakých výkazov z milodarov príliš mnoho; nuž váš výkaz neprišiel pod tlač. Ak stojíte na tom, môžeme to pozdejšie ešte nahradiť. — **J. P. V.—ý.** Ešte nevieme vašu báseň dobre posúdiť. Ráčte nám i ďalšie príspevky poslať. — **Katolík v Sereďi.** My nezastavíme sa za osobu toho alebo oného ako kandidáta na rychtárstvo. Pred kresfanom a katolíkom to len rozhoduje, zdalíž je patričný liberál alebo není. Liberálom byť a pritom dobrým katolíkom, to nejde, to nemožno. — **Š. H. D. T.** Dajte to predsa opísať, aby sme sa nemuseli s písmom trápiť. — **K. J. v Tr.** Nám je čestný luterán vždy lepší, nežli sozidovstely katolík. Dajte pozor, aby vás s pekným heslom nevodili za nos. Keď budete už mať ten kruh, nuž pozorujte, v jakej reči budú k vám hovoriť, jaké prednášky vám držať a v jakej reči zápisnice viesť. Ak vás budú odvykať od reči materinskej, už to nebude veľmi po kresfanský. — **J. O. Zugführer v O.** O vašich vojenských kúskoch my nemôžeme v tomto časopise písať. Mnohým by sa to ani nepáčilo. Klam, neposlušnosť aj nemravnosť len nebudeme hádam zastávať? Keby ste také veci nespomínal, tak vďačne. — **Výborník v U.** Dopis uverejníme, lež bez veršu, lebo by toho primnoho bolo. — **Hliničan.** Teraz nemôžeme. — **«Jano z Oravy.»** O pomocnej pokladnici pre sluhov nepíšeme preto, lebo bárs je to z materialného ohľadu spásanosné, podkopáva samostatnosť ľudí. V rukách liberálov aj zlato ostane blato. — **Byttčanovi.** Však sme vám list poslali. — **Š. Z.** Nemožno, odpusťte. Báseň má v sebe dosť i pekného síce, lež snád práve to čo je najpeknjšie, nemožno nám uverejniť. — **Do Štýrska.** Jeden dopis prišiel bez mena, druhý od M. F. nemôžeme, bo prišiel pozde a hlásate v ňom závist' oproti luteránom. — **Odberateľ v Gedelovom.** Kúpte si v apatheke: Rad. Angelicae, rad. Calami, sem. Anysi. Eryth. Centauriae. Z miešaniny uvariť 2 liž. vo štvrti litra vody a precedené vypiť 2.: R. Zaymus, farár, Byttčica via Žilina.

Prosba a ponuknutie.

Z milodarov pána biskupa nitranského, inostranných dobrodincov a mojích chudobných farníkov chrám boží bytčický vyzdobený je spanilou maľbou veleb. p. frátra *Konráda Švestky* z rádu sv. Františka; svätostánok je celý pozlátený; dva bočnie oltáre okrášľujú veľmi podarené z dreva rezané sochy najsv. Srdca Spasiteľovho a nepoškvrnenej počatej Bohorodičky; zbýva ešte ponapravenie rozrúchaného organu; no i tento priviesť do poriadku, je vrúcim želaním mojím. Ku cieľu tomuto sbierať mi nutno opäť milodary.

Keď cestou týchto novín vyhľadávam laskavých darcov, a o napomoženie nábožného podujatia môjho ich prosím, činím to pod tou podmienkou, aby si oni vybrali na vzájom protidary, ktorými ja zas iné ciele napomáhať chcem.

Po mojom drahom bratovi *Gabrielovi* zostalo viac sto «Cvičebník mluvnice, pravopisu a slohu pre národnú školu». Cena sošitu 24 hal. — Dôvtipne zostavený Cvičebník tento schválili odborní znalci.

Za doposlaných desať korún pošlem sto sošitov.

S veľkým prospechom upotrebit sa môže Cvičebník tento jak v škole, tak v súkromnosti.

Za poslané štyri koruny pošlem dľa žiadosti darca buď

a) 1 kg. burgundického, 20 gr. kapustného semena a dávku výtečného druhu jadier tekvično-pečiarkových;

b) buď 5 kg. vrečko najnovších, včasných, amerických zemiakov «The Bowee» s dávkou zrn vyše rečených; buď

c) dve 5 kg. vrecká vyzkúsených, ranných zemiakov «Lechov» a dávku tých zrn; buď

d) šesť dvojročných koreňov viničných z ranných rodzajov, ktoré o dva roky prinesú hrozno; s dávkou týchže zrn.

Milodary prosím poslať na moje meno a bydlisko.

Bytčica via Žilina. *Romuald Zaymus*, farár.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·95—7·55 kor., peštianska 7·25—7·50 kor., z Báčky 7·10 kor., banátska 7·30 korún.

Raž: ————6·90 kor.

Jačmeň: na krm 5·50— — korún, do pálenice 6— — — kor., na várku 7— — — kor.

Kukurica: 4·30—4·70 kor.

Lekvár srbský transito 17·50—50 — po klgr.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·20	24—	22·80	21·80	21·40	20·20
		6	7	7½	8	
		18·50	15·80	14—	11—	

Otruby po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 8·80 korún.

Proso: 2·20—5·60 kor., všetko po 100 kil.

Ovos: 5·50— — kor.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 8·75.— — brnava 7·50— — —, pestrá 6·50— — —, drobná 9·50—9·75, cúdená 10·50— — —. **Hrach:** 10·50—12·50, lúpaný 20— — —. *Sušovica* horšia 8— — —, lepšia 14— — —. **Mak:** 25— — —26— — —, všetko po 50 klgr.

Semená: Červená ďatelina nová 53— — —61— — —. Lucerna 40— — —50— — —, všetko 50 klgr.

Sviňská masť 54·50— — —, Slanina ³/₁₀₀ 45—⁴/₁₀₀ 42— — —, udená dobrá slanina — — — po 50 klgr.

Olaj repcový 80— — — za 100 klgr.

Petrolej trojkrížový 43·75, dvojkrížový 42·25 za 50 klgr. netto.

Remeň: funtovice k. 154—160; tercy prima k. 150—158; anglické odpadky k. 145—148; tefaciny k. 460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. — — —; tažené k. — — —.

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. — — —, väčšie — — — metr. cent.

Spiritus odaný rafinovaný 116·50— — —, denaturovaný 37— — —37½.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Detvan, báseň Andreja Sladkoviča. Vydáva knižkupecko-nakladateľský spolok v Turč. Sv. Martine. Na sklade u Jozefa Gašparika v Turč. Sv. Martine. Cena 30 halierov.

Svätý rok, z príležitosti rozšírenia jubileuma k poučeniu i konaniu pobožností jubilárnych, napísal a vydal Stanislav Kianička, kňaz biskupstva baňsko-bystrického. S odobrením cirkevnej vrchnosti. Objednať treba u pôvodcu v Trubíne, o. p. Garam Kurtös. Cena 20 hal.

Veselé knižnica: Humoristické prednášky, sošit 16. (dielu II. sošit 4). Vydáva Augustín Paulovič. Cena 12 h. Dostať u A. Horovitzu v Trnave.

Nauka o hospodárstve. Nákladom «Ľudových Novín». — K dostaniu u pôvodcu: dp. Andreja Bážik, farára v Lipt. Lúčkach, ostatná pošta: Liptó-Tepla. Cena 60 halierov. Vrele odporúčame našim slovenským hospodárom, ako pri rozumnom a praktickom obrábaní pozemkov prepotrebnú poučovateľku.

«**Ja som nepoškvrnené počatie,**» to jest **Lurdská Panna Maria.** Modlitebná knižka. Spracoval Jozef Kompánek, farár veľko-ostratický. Druhé opravené vydanie s povolením cirkevnej vrchnosti.

Knihvedenie pre potravné a úverné spolky. So-
stavil Štefan Janovesik. K dostaniu v knihkupectvách a
u vydavateľa v Likavke (op. Liptó-Rózsahegy). Cena 1 k.
60 h. franko. Že mnohé potravné spolky upadajú tomu
najväčšia príčina je, že jejich správcovia sa nerozumejú
k vedeniu knih. Knížku túto vydavateľ zo skúsenosti so-
stavil. Odporúčame ju nie len spolkom ale i malým slo-
venským kupcom a priateľom slovenskej spisby. Táto
knížka i v maďarskej reči by bola vítaná, jako sa to o
nej viac časopisov maďarských vyslovilo.

Svätý Anton Paduanský. Veliký divotvorca a Chlieb
chudobných. Spracoval Anton Klimcsik, r. k. farár hybb-
ský. S odobrením patričnej vrchnosti. Strán 32. Cena
10 kr. Vydala Tlačiareň sv. Gerharda v Budapešti (VIII.,
Práter-utca 44.) Vrele odporúčame dielko toto našim
čitateľom.

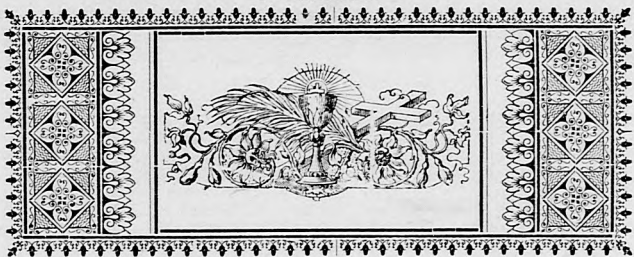
Spovedné cedulky

1000 kusov za 2 koruny

Dúfaj synu; odpúšťajú sa ti hrechy tvoje. — Už nehreš, aby
sa ti niečo horšieho neprihodilo. Mat. 9, 2. Ján 5, 14.

Svedoctvo o vykonaní veľkonočnej spovede
a prijímaní sviatosti oltárnej v chráme.....
r. P. 190.....

Prednia strana

Zadnia strana

dôstojnému duchovenstvu odporúča a objednávku
obratom vybavuje

kníhtlačiareň Karla Salvu v Ružomberku
(Liptó-Rózsahegy).

„REGINA ANTAL, bednársky majster potreboval by
učňa v meste Trnave šimorskej ulici pod numerom 471.“

Obnovenie oltárov,

všetkú stolársku a maliarsku prácu a maľbu kostolov
prijímajú a za ľavnú cenu umelecký konajú

Michal a Juló Veselý,
umeleckí maliari a stolári v Piešťanoch.

Do svojej kolárskej dielne

prijmem hneď 2 pomocníkov ako aj 2 chlapcov do učenia.
V Turčianskom Sv. Martine.

Ján Olejček,
kolár.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!
R. B. Nr. 86967 uzdra-
vuje a rozveseľuje, za čo
dobro stojíme pri lámke,
lúpaniu, astmatických
galibách, beznivosti hu-
čaniu uší, migrenu,
Nie tajní
prostriedok!
klopaniu srdca, boľasti
hlavy a zubov, pohlav-
ným nemociam, chlad-
ným rukám a nohám,
krčom srdca, epilepsii,
mokrosti postele, sla-
bosti, záduhu, iseblí, bladosťi závratu, zlému sluchu, nemo-
ciam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu,
udieraniu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.
I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom
odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnosť,
že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý
na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v
Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetizní
kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily
zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek,
ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol
uzdravený, naspäť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo
pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti
a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách
zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S doberkou alebo
s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná
predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,
Budapešť, V., Vadász-u. 42. M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

* Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je
najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným
rheumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, picha-
niu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne
po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena
flaše 2 koruny, cena flaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Vých z kolociera s
vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom
výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostried-
kom hojacim, ulavujúcim a osilňujúcim zvlášte pri kašli,
somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute,
pri zachrípnutí atď. Vefa vďakočinení potvrduje istý výse-
dok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky
na prábu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej
lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne
učinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj
v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky
odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute,
pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých
chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42
halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane
prostriedky dostať jedine v temešvárskej
mestskej lekární, a len vtedy sú oprav-
divé sú-li obdarené obrannou známku
a podpisom. A preto varujeme sa falšo-
vaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s doberkou, alebo pred-
bežným poslaním summy (i s pričinením
32 halierov na balikovanie a poštové
útraty) Objednané vyše 10 korun franco.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej barvy olejovej farby
50 hal. (25 kr.)
1 kgr. Prima Patent I-a Firnis 72 hal.
(36 kr.)

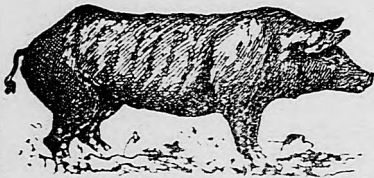
Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlátit' obrazy lebo zrkadlo
spolu so štetcom 1 fl'asa 50 hal. (25 kr.)

Dostat'

u bratov Brüll
diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-uteza 46.

Pozornosti našich hospodárov

čo najväčšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznalý liek

**proti
dúlu sviň,**

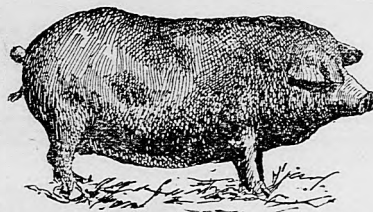
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slohou nielen od rozličných chorob zachráni ošpané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomaha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posielá

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lupaniu, rheume, pri neduhoch krízov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už premnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybkosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej pôvodnej skl. kor. 2.40

OD 20 ROKOV ZNÁME A CHÝRNÉ

Karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine JÁNOM FRIEDRICHOM, lekárnikom
v Malackách (prešporská stol.)

SÚ VZÁCNYM A LACNÝM DOMÁCIM LIEKOM

proti zapčenaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému, katarrhu, zouchnutiu žalúdka, vetrom, ávratu, boleniu hlavy, zimnici, ziatej žile, výsypu, žltenci, bledacke a starým otoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavná že každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž jedna škatuľka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť keď sa pošle poštovou poukážkou, tak zásiel a piluliek pošle sa s vyplatením už poštového kamkol'vek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasieľa sa.

Jediné zaslalateľstvo u Jána Friedricha, lekárnika v Malackách, v prešporskej stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky ča to, falšované byvajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Výťah z pod'akovani

Vefactený pane lekárnik! S hlbokou úctou vám ďakujem za Vaše pilulky, nech Vám dá Pán Boh dobrého zdravia a dlhý vek, aby Vaše zdravie tak rozkvetalo, ako mne. 15 rokov som trpel bolast v hlave a teraz som úplne zdravý. Pošlite mi pre mojich súrodov dva balíčky.

V Častkove, 26. januára 1899. *Martin Sedláček.*

Ctený pane! Žiadam Vás týmto o zaslanie jedného balíčka zdravotných piluliek; trpel som 24 rokov na žalúdočné bolasti a mnoho som utrátil a ničim som si pomôcť nemohol, ale teraz, chvála Bohu, som už 4 roky zdravý a nič mi nezaškodí. Nech Vám Otec nebeský dobroje dlhý vek a zdravie, aby ste mohli slúžiť ľudu nemocnému.

Vo Veľkej Bytci, 18. oktobra 1898. *Ján Horák.*

Blahorodý pane lekárnik! Prosím Vás pekne, pošlite mi Vašich karpatských piluliek, ktoré účinkujú mi tak dobre, že už bez nich byť nemôžem, užívame ich celá rodina.

Stubňa, 9. augusta 1899. *Ján Pavoni, podnikateľ stavieb.*

Vefactený pane lekárnik! Žiadam zdvorile, pošlite mi Vašich výtečných a liečivých karpatských piluliek; aj ja Vám ďakujem za tieto, lebo nemôžem bez nich byť, nech Vám Pán Boh dlhé roky dá.

V Petrovci, Bážka 28. jan. 1900. *Nicola, tesársky majster č. 1270.*

Blahorodý pane lekárnik! Uctive Vás prosím, ráčte mi zastáť obratom pošty 1 balík Vašich výborných karpatských piluliek, lebo blahodarnějšího lieku neznám proti zapčenaniu a proti žalúdočnému katarrhu rad Vaše znamenité pilulky. Dobrorečím Vám za tento liek srdčne.

V Sobotišti, 19. dec. 1899. *S úctou Ján Vrana, mlynár.*

Blahorodý pane! Prosím, buďte tak laskavý a pošlite m 1 balík Vašich výborných zdravotných piluliek, jako vyliečeny prajem Vám mnoho zdravia. 14 rokov ma nohy boleli a mal som aj rany; od Vašich piluliek sa mi vyhojené. Nech Vám dá Pán z neba to najlepšie, čo si od Neho žiadate.

V Hriadku, 2. jan. 1900. *S úctou Adam Glauibez, v tovarne na taunip.*

„Sväto-Antonská“ fabrika na kosy**zdarma**

V SOMOGY-SZILL

Obranná známka ku komu sa majú posielat všetky dopisovania v z ťahujúce sa na objednávanie kôs.

«Sohr Sväto-Antonská»-kosa má nasledujúce výhody:

1. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa zhotovuje sa z najľahšej, rafinovanej, dvakrát hartovanej striebrooccele, pred odoslaním sa každá naklepe a vyprobovaná pri úplnej záruke odovzdá sa hospodárskemu obecnstvu.
2. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa má tenulinkú klingu ale s tvrdou platňou, je veľmi zručná a má ostrie, ktoré se nevystříbi, najtrvdší lesný jačmeň práve tak ako aj to najrozčuchanejšie obilie snadno kosi.
3. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa po jednom natrení 200—250 krokov, po jednom naklepaní cez viac dní vytrvá a za 6—8 rokov ostane celky dobrá, kdežto s inou kosou dá sa sotvy za 1—2 roky s námahou a znojom pracovať.
4. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa je zrichtovaná k ruke kosca, netreba ju kováčovi dat, lebo ten ju môže zmäkčiť.
5. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa je najlepšia na svete a kto čo len raz pracoval takouto kosou, jakživ nechty inú do ruky.

Mnohé podakujúce uznávacie a objednávacie listy od odberateľov, ktoré sa vďačne hocomu môžu dať prečítať.

Cennik nech si každý žiada na dopisovanke.

Tlačou Stephaneuma. V Budapešti, VIII. Szentkirályi-utca 28/a.